De Katholieke Kerk in België 2019

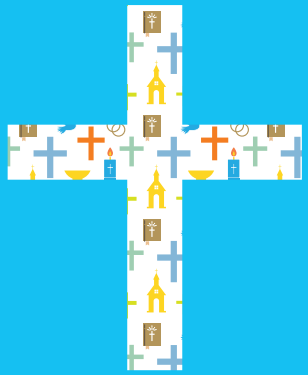

De Katholieke Kerk in België 2019

VOORWOORD

Beste lezer

Dit is het tweede jaarrapport van de katholieke Kerk in België. De vele positieve reacties op de eerste editie die we vorig jaar publiceerden, zowel van binnen en als van buiten de Kerk, moedigden ons aan om verder te informeren over de interne werking van de Kerk én over de inzet van gelovigen in en voor de samenleving.

Want – het is een van de kerngedachten achter dit rapport – de Kerk is er niet voor zichzelf alleen. Zij is wezenlijk maatschappelijk betrokken. Ze wil mensen nabij zijn: jong en oud, gezinnen, echtparen, alleenstaanden. Al wie op zoek zijn naar wat hun leven zin en hoop kan geven, wil ze tegemoetkomen. Heel in het bijzonder gaat haar aandacht naar wie in nood zijn: zieken, armen, gevangenen, vluchtelingen, wie lijden onder eenzaamheid en uitsluiting, en zovele anderen die het moeilijk hebben.

Uit dit nieuwe jaarrapport mag blijken hoezeer de Kerk maatschappelijk aanwezig is en hoe ze wil mee-

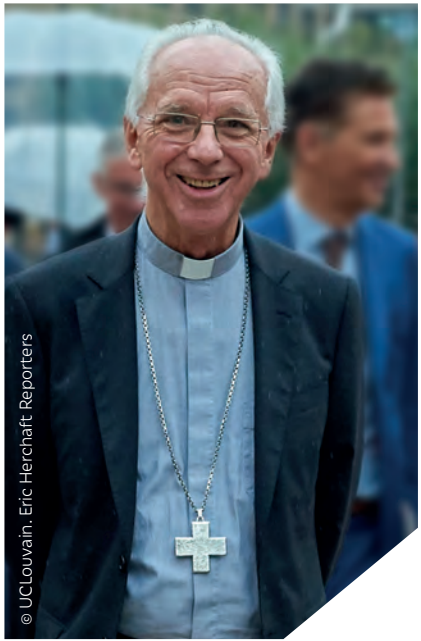
© UCLouvain. Eric Herchaft Reporters

© Luc Hilderson

© persdienst bisdom Hasselt

bouwen aan een warme, meer rechtvaardige en meer menselijke samenleving.

In onze huidige seculiere en multireligieuze maatschappij zijn wie elke zondag samenkomen voor de liturgie en de binnenste kring van de Kerk vormen, veeleer bescheiden van omvang geworden. Toch blijven vele graden van toebehoren tot de Kerk en deelname aan haar initiatieven.

Dit jaarrapport is opnieuw een staalkaart van de veelvormige en veelkleurige diversiteit in de Kerk in België. Dank aan de velen die zich ervoor inzetten en zich erbij betrokken weten.

+ Kardinaal Jozef De Kesel
Voorzitter Belgische Bisschoppenconferentie

Cijfers over de Kerk
Enkele verduidelijkingen

De makers van het rapport willen eerst en vooral allen danken die, na de publicatie van het eerste jaarrapport, wezen op foutjes en lacunes en die voorstellen ter verbetering deden. Al die suggesties werden zoveel als mogelijk ter harte genomen.

Dank ook aan alle medewerkers van bisdommen, vicariaten, instellingen en bewegingen die ingingen op de herhaalde vragen voor informatie en die bereid waren cijfers over hun werking te verzamelen en te delen. Zeker voor kloosters, abdijen, parochies enz. die niet die gewoonte hebben, was dat vaak een bijkomende belasting. Aan allen: welgemeende dank!

Alle cijfers in dit rapport hebben, op één uitzondering na, betrekking op **2018**. Alleen de cijfers voor de religieuzen in België gaan over het jaar 2017.

Het vorige jaarrapport bundelde cijfers uit 2016. Dat betekent dat voor de lopende gegevensverzameling binnen de Kerk het jaar 2017 werd overgeslagen.

In vergelijking met het vorige jaarrapport werden veel **meer cijfers** opgevraagd, vooral over de werking van parochies en bisdommen. Zo bevat dit rapport voor de eerste keer cijfers over eerste communies, kerkelijke uitvaarten, actieve leken enz.

Speciaal voor dit rapport werd één thema in detail onderzocht, namelijk de plaats van **de vrouw in de Kerk**. Er werd getracht om voor de diverse kerkelijke geledingen, van het parochiale tot het interdiocesane niveau, zo nauwkeurig mogelijk het percentage vrouwen te berekenen. De resultaten vindt u op de volgende pagina.

Bij de samenstelling werd ervoor gekozen **geen vergelijkingen met 2016** en groei- of krimppercentages op te nemen. De gegevensverzameling is nog te pril en voor sommige sectoren nog onvoldoende verfijnd om percentages te berekenen waaruit zinvolle conclusies kunnen worden getrokken.

In vergelijking met het vorige rapport zijn twee nieuwigheden ingevoerd. Zo zijn op diverse plaatsen in het rapport grotere of kleinere **gebeurtenissen uit 2018** ingevoegd. Op die manier wil het rapport de cijfers en getallen overstijgen en iets laten oplichten van ontmoetingen, vieringen en momenten die het leven in de Kerk in 2018 hebben gekleurd. Daarnaast vindt u helemaal achteraan een **index** die moet toelaten sneller opzoekingen te doen.

Het rapport werd op vraag van de Bisschoppenconferentie van België uitgewerkt door Stéphane Nicolas en Jeroen Moens, in samenwerking met prof. dr. Wim Vandewiele (KU Leuven) en dr. Catherine Chevalier (UCLouvain). Tommy Scholtes s.j., Bruno Spriet en Pieter Vandecasteele maakten eveneens deel uit van de stuurgroep, die onder toezicht stond van Mgr. Herman Cosijns.

Indien u vragen of opmerkingen heeft over dit rapport, of informatie over uw initiatief of vereniging wenst door te geven voor een volgende editie, kan u mailen naar: *jaarrapport@interdio.be*.

Vrouwen in de Kerk

Op vraag van de bisschoppen werd voor dit jaarrapport onderzocht hoeveel vrouwen werkzaam zijn in de verschillende geledingen van de Kerk: op het interdiocesane niveau, binnen de bisdommen en op lokaal vlak. De resultaten maken duidelijk dat vrouwen een onvervangbare rol spelen voor de toekomst van de Kerk en het geloofsleven.

Van de duizenden mensen die in de Kerk een of andere taak op zich nemen (in het onderzoek gaat het om meer dan 7.000 mannen en vrouwen) zijn de vrouwen in de meerderheid. *

TOTAAL: 55 % vrouwen
in de Kerk in België

De verzamelde cijfers passen in het transparant personeelsbeleid dat de Kerk wil voeren met aandacht voor de rol en de plaats van de vrouw. Er wordt naar gestreefd dat vrouwen binnen de Kerk in België **zowel uitvoerende als leidende taken** kunnen opnemen.

** een gedetailleerd overzicht van de telling is beschikbaar op aanvraag.*

INTERDIOCESAAN:
48 % vrouwen

- 0 % in de diensten voor liturgie en catechese
- 50 % in de juridische dienst
- 57 % in de diensten voor jongerenpastoraal
- 59 % in de diensten voor de kerkgebouwen en het religieuze erfgoed
- ...

BISDOMMEN:
43 % vrouwen

- 22 % in de bisschopsraden
- 36 % in de diensten voor financiën en kerkfabrieken ('Tijdelijke')
- 44 % in de pers- en communicatiediensten
- 63 % in opleiding en vorming
- ...

PAROCHIES:
56 % vrouwen

- 57 % van de gebedsleiders
- 69 % van de catechisten
- 79 % van de parochieassistenten en pastorale werkers
- ...

ONDERWIJS EN ZORG:
64 % vrouwen

- 47 % van de aalmoezeniers in de gevangenissen
- 56 % van de inspecteurs in het onderwijs
- 68 % in de pastorale diensten in ziekenhuizen en woonzorgcentra
- ...

Axelle Fischer
Secretaris-generaal Entraide et Fraternité – Action Vivre Ensemble

Het leven in de Kerk is ONDENKBAAR zonder de inzet van vrouwen

Vervrouwelijkt de Kerk?

Vandaag vervullen steeds meer vrouwen belangrijke functies, en dat in tal van sectoren, ook binnen de vele organisaties in de Kerk. Bij 'Entraide et Fraternité' nemen vrouwen de meerderheid van de verantwoordelijke jobs voor hun rekening. Dat is ook het geval bij Broederlijk Delen, onze zusterorganisatie in Vlaanderen, en binnen CIDSE (het netwerk van katholieke ontwikkelingsorganisaties in Europa en Noord-Amerika). In korte tijd zijn onze katholieke organisaties echt vervrouwelijkt. Die evolutie strookt met de tijdsgeest: op veel plaatsen wordt de sociale strijd geleid en gevoerd door vrouwen; denken we maar aan de jonge militante vrouwen die zich inzetten voor de klimaatzaak. En het is zeker geen Europees fenomeen: de partners van 'Entraide et Fraternité' in Centraal-Afrika bijvoorbeeld schuiven steeds meer vrouwen naar voor die binnen hun gemeenschap een voortrekkersrol vervullen. Zo hebben ze het respect van de mannen en de trots van hun echtgenoten verdiend.

Binnen de Kerk als instituut zijn vrouwen eveneens goed vertegenwoordigd. 56 % van de mensen die in de parochies de vragen naar zingeving en spiritualiteit ter harte nemen, zijn vrouwen. Ook paus Franciscus toonde dat hij werk wil maken van de betrokkenheid van vrouwen. Zo heeft hij de secretaris-generaal van de CIDSE uitgenodigd voor de bisschoppensynode over de Amazone: een gebaar van openheid naar vrouwen, maar ook naar leken. De kardinalen en bisschoppen zijn niet de enigen die aan de debatten deelnemen en die 'Kerk maken'.

Op het publieke forum zijn vrouwen intussen duidelijker aanwezig. Maar het geweld tegen vrouwen (tot feminicide toe) blijft, net als de loonkloof, de ongelijke verdeling van de huishoudelijke taken en de culturele stereotypen. Het zijn en blijven factoren van ongelijkheid die heel veel vrouwen raken, bijvoorbeeld in hun tijdsbesteding, waardoor ze zich, professioneel of als vrijwilliger, maar deeltijds kunnen vrijmaken.

De Kerk heeft een taak te vervullen: laat ons een partnerschap tussen man en vrouw uitbouwen dat, naar het beeld van de Bijbel, aan beiden een gelijke waardigheid toekent. Binnen de Kerk en binnen de gehele samenleving.

Axelle Fischer
Secretaris-generaal Entraide et Fraternité – Action Vivre Ensemble

© Dirk Van Nyen

Buitenlandse katholieke gemeenschappen

© Frank Bahnmüller

De parochies in België zijn de thuis van Nederlands-, Frans- of Duitstalige geloofsgemeenschappen. Daarnaast zijn er ook **155 katholieke gemeenschappen met gelovigen van buitenlandse oorsprong,** volgens taal en/of nationaliteit. Daarnaast zijn er in België ook **9 katholieke gemeenschappen van de oosterse ritus aanwezig.**

Verspreid over België, en vooral in de steden Brussel, Antwerpen en Luik, zijn er Frans- en Engelstalige Afrikaanse gemeenschappen, talrijke Poolse, Vietnamese en Filipijnse katholieke gemeenschappen en grote tot zeer grote Italiaanse en Spaanstalige. Uit het Nabije Oosten zijn er gemeenschappen van melkieten, maronieten, Chaldeeërs en Syrisch-katholieken. In Brussel zijn er bijvoorbeeld ook katholieke gemeenschappen uit Korea, Japan, Sri Lanka en Pakistan actief.

Veel van die gemeenschappen hebben een priester uit het land van herkomst. Soms krijgt een katholieke gemeenschap van buitenlandse herkomst een eigen kerk toegewezen. In andere gevallen deelt de buitenlandse gemeenschap de liturgische ruimte met een Belgische gemeenschap. De priesters van die gemeenschappen zijn 'bedienaars van de eredienst' naar Belgisch recht en worden overeenkomstig vergoed *(zie ook pagina 23)*.

Elke vierde zondag van de maand komen we in de Franciscus Xaverius-kerk in Borgerhout samen om eucharistie te vieren. Onze voorgangers zijn priesters uit Indonesië, of die in Indonesië gewerkt hebben. Ons Indonesisch koor zingt tijdens deze vieringen. Omdat de viering tweetalig is (Nederlands en Indonesisch) kunnen ook de parochianen uit Borgerhout de mis bijwonen. Zo slaan we liturgisch de brug tussen Vlaanderen en Indonesië.

Lan Kartawiadi
Actief in de katholieke
Indonesische gemeenschap in Antwerpen

Parochies: op weg naar grotere samenwerkingsverbanden

In België zijn er 3.791 parochies.

Een parochie is de kleinste entiteit in een bisdom: een lokale geloofsgemeenschap, vaak bijgestaan door een pastoor, die valt onder het gezag van een bisschop. Binnen een parochie kunnen er meerdere kerken zijn die voor de eredienst gebruikt worden.

De territoriale indeling in parochies en de bijhorende infrastructuur beantwoorden niet meer aan de reële situatie waarin de Kerk zich bevindt. Daarom worden parochies bijna overal samengevoegd tot grotere samenwerkingsverbanden die, afhankelijk van het bisdom, verschillende namen krijgen: pastorale eenheden, pastorale zones, nieuwe parochies ...

Alle bisdommen werken aan grotere pastorale samenwerkingsverbanden. De weg ernaartoe en de snelheid waarmee die wordt gegaan, verschillen echter van bisdom tot bisdom

In 2018 werden 39 parochies opgeheven.

Bisdom **Brugge**

35 pastorale eenheden opgericht.

Streefdoel: 65

Bisdom **Namen**

20 pastorale eenheden opgericht.

Streefdoel: 62

322 **Aantal reeds opgerichte pastorale eenheden in België.**

In dat proces gaat een bisschop soms er toe over een parochie samen te voegen met een andere parochie en per decreet één parochie op te heffen.
In 2018 werden **39 parochies opgeheven**.

Kerkgebouwen: nieuwe bestemming

Kerk wordt orthodox
3 februari 2018

De voormalige Sint-Godelievekerk in Mariakerke bij Oostende wordt formeel overgedragen aan de orthodoxe Kerk in ons land. De kerk is voortaan toegewijd aan de heiligen Konstantijn en Helena.

In 2018 werden

31 kerkgebouwen onttrokken aan de eredienst.

Daarvan werden er 8 gegeven aan andere christelijke erediensten.

Sacramenten en religieuze praktijk

Doop

44.850

Doop
volwassenen: 219

Eerste communie

45.079

Vormsel

39.284

Vomsel
volwassenen: 369

Kerkelijk huwelijk

6.765

Kerkelijke uitvaart

48.407

Deelname eucharistie

derde zondag van oktober: 238.298

kerstavond en –dag: 508.907

Aanvraag tot uitschrijving uit het doopregister: 1.154

Nietigverklaring kerkelijk huwelijk: 95

Mijn weg naar het doopsel

Stefan Patron, gedoopt in 2018, 30 jaar, elektricien, gehuwd en vader van een kind

Als kind vroeg ik me vaak af waarom ik niet kon deelnemen aan de mis zoals alle anderen, en dat terwijl mijn ouders toch christen waren. Toen ik oud genoeg was om het te begrijpen, legden ze me uit dat ze mij een christelijke opvoeding wilden geven, maar dat het aan mij was om de uiteindelijke stap te zetten naar het doopsel.

De tijd verstreek en ik koos de weg van het atheïsme, van de niet-gelovige. Jarenlang probeerde ik mezelf ervan te overtuigen dat het de juiste weg was, tot op het punt dat ik misprijzend en onverdraagzaam werd tegenover andersdenkenden.

In de grond was er een gevoel dat bleef: de zekerheid dat ik niet alleen was, dat het leven een zin had. Maar toen weigerde ik een naam eraan te geven.

Met het ouder worden werden de vragen steeds indringender en ik ging op zoek naar antwoorden. En het leven heeft de gave om de dingen goed te doen. Het was een gelovige jood die me het argument aanreikte dat me toeliet de weg te gaan naar het doopsel. Na lange gesprekken zei hij me: "Het antwoord op onze vragen zit vaak in onze kindertijd. Het is wijs om terug te blikken en te zien waar men gestopt is, en van daar af opnieuw te beginnen."

Als ik eerlijk ben met mezelf, moet ik toegeven dat ik geen nieuwe weg ben gegaan. Ik heb simpelweg de draad van het geloof weer opgepikt, daar waar ik hem lang geleden had laten liggen.

Priesters

Priesters die benoemd zijn (de zgn. canonieke benoeming) in een parochie of als aalmoezenier (bv. in een ziekenhuis of gevangenis) of in het onderwijs: 1.185
Aantal ambtsverlatingen van priesters in 2018: 4
In de Belgische bisdommen werken ook 381 priesters mee die afkomstig zijn uit andere (voornamelijk buitenlandse) bisdommen.

26,6%
613 priesters
jonger dan 65

21,9%
504 priesters
tussen 65 en 75

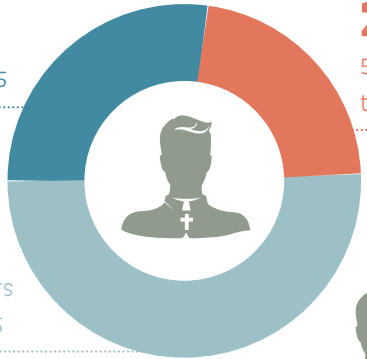

51,4%
1184 priesters
ouder dan 75

De Belgische bisdommen hebben 2.301 diocesane priesters
(actieven en gepensioneerden)

Drievoudige priesterwijding
24 juni 2018

In het bisdom Doornik wijdt de bisschop drie nieuwe priesters: Simon Naveau (39 jaar), Pascal Cambier (47 jaar) en Yannick Letellier (38 jaar).

Binnen de kloosterorden en religieuze congregaties (jezuïeten, salesianen, norbertijnen, scheutisten ...) zijn er eveneens priesters.

De overste kan een priester-religieus ter beschikking stellen van de bisschop om taken op zich te nemen in de parochies van het bisdom.

Priesters-religieuzen met een canonieke benoeming in de Belgische bisdommen: 374

2.046
priesters-religieuzen
(actieven en gepensioneerden)

Ik werk als aalmoezenier in een instelling waar jongeren tussen 12 en 18 jaar opgesloten zijn. De jongeren weten op welke dagen ik in de instelling rondloop en kunnen mij altijd om een gesprek of om raad vragen. Mijn activiteiten variëren: een bezinnend moment, een quiz of een gebedsmoment in de sterke tijden van het liturgisch jaar. De mooiste herinnering in Beernem was de doop van een 17-jarig meisje in de instelling met de hele leefgroep als getuige.

Jean-Marie Eggermont Permanent diaken, aalmoezenier in jeugdinstelling De Zande (Ruiselede, Beernem en Wingene)

Permanente diakens

De diaken is een gewijde – gehuwde of ongehuwde – man. Hij staat samen met de priester ten dienste van de gemeenschap, met bijzondere aandacht voor zieken, armen en andere mensen in nood. Ook werkt de diaken mee aan de verkondiging en aan de liturgie: hij kan voorganger zijn in doopsels, huwelijken, uitvaarten en gebedsdiensten.

41%
246 diakens
jonger dan 65

37%
221 diakens
tussen 65 en 75

22%
134 diakens
ouder dan 75

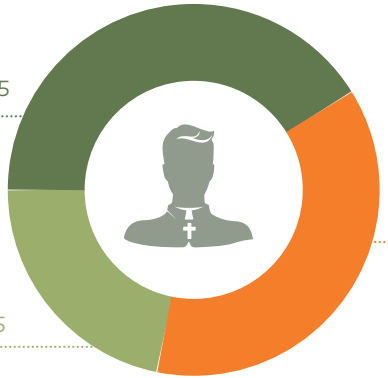

Aantal ambtsverlatingen van diakens in 2018: 0

601
permanente diakens

Werknemers van de bisdommen

TOTAAL
252
werknemers

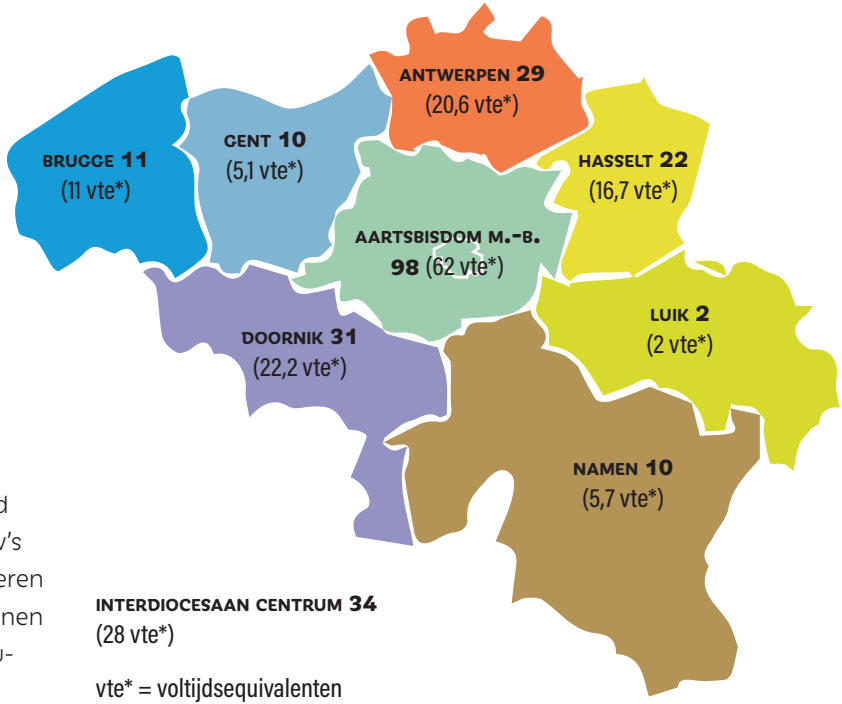

INTERDIOCESAAN CENTRUM 34
(28 vte*)

vte* = voltijdsequivalenten

Naast de bedienaars van de eredienst die betaald worden door de federale overheid, stellen de vzw's die in de bisdommen de diocesane diensten beheren ook zelf mensen tewerk. Het gaat om leken, mannen en vrouwen, die de pastorale diensten ondersteunen, die instaan voor boekhouding, secretariaat, archief, communicatie ...

Geroepen zijn als pastoraal werkster: het is echt een hele uitdaging. Zeker in een grote en heel levendige parochie als de onze.
Zoals in elke organisatie komt het er in eerste instantie op aan om de boel draaiende te houden en te zorgen dat alles naar behoren functioneert. Het is niet aan mij om elk postje in te vullen of alles van de parochie op mij te nemen. Voor onze parochie werken we eerst en vooral in groep, ter ondersteuning van de parochianen.

Eva Calatayud Saorin
Pastoraal werkster, Saint-Nicolas, La Hulpe

Leken met een pastorale taak

Naast priesters en diakens, zijn er tal van leken, mannen en vrouwen, die door de bisschop zijn benoemd om pastorale taken te vervullen. Dat doen ze in parochies (territoriale pastoraal) of in ziekenhuizen, rust- en verzorgingstehuizen, voorzieningen voor mensen met een handicap (caritatieve sector) ... Afhankelijk van hun taak hebben ze verschillende namen: lekenmedewerker, pastoraal werk(st)er, parochieassistent ...

1.055 leken (niet-gewijd) benoemd door de bisschop in de territoriale pastoraal

550 leken (niet-gewijd) benoemd door de bisschop in de caritatieve sector

433 leken (niet-gewijd) benoemd door de bisschop in de diensten van het bisdom

Sommige leken zijn vrijwilliger, andere worden betaald als 'bedienaar van de eredienst', of als werknemer van een diocesane vzw of van derden (bv. ziekenhuizen).

Bedienaars van de eredienst

De term 'bedienaar van de eredienst' wordt gebruikt voor personen in de Kerk waarvan het salaris wordt betaald door de federale overheid. Het gaat om priesters, diakens en gevormde leken die benoemd zijn door de bisschoppen.

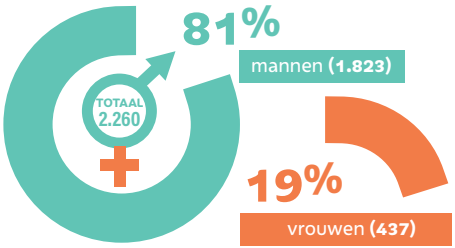

20 % buitenlanders: 468 bedienaars van de eredienst
De meest voorkomende nationaliteiten: 172 Congolezen, 43 Fransen, 34 Polen

Binnen de katholieke Kerk zijn er

2.260

bedienaars van de eredienst.

De situatie verschilt sterk van bisdom tot bisdom.

Aartsbisdom Mechelen-Brussel
542 bedienaars
van de eredienst
382 Belgen
160 buitenlanders:
- 50 Congolezen
- 26 Fransen
- 8 Polen
- 8 Brazilianen
- ...

Bisdom Doornik
236 bedienaars
van de eredienst
165 Belgen
71 buitenlanders:
- 47 Congolezen
- 6 Fransen
- 3 Italianen
- 3 Polen
- ...

Bisdom Brugge
269 bedienaars
van de eredienst
264 Belgen
5 buitenlanders:
- 2 Nederlanders
- 1 Congolees
- 1 Ivoriaan
- ...

Seminaries

Men wordt priester van een bisdom na een vorming op het seminarie. De priesteropleiding duurt normaal gezien zeven jaar en bestaat uit een cyclus filosofie (2 jaar), een cyclus theologie (3 jaar) en een stage (2 jaar). Gedurende hun opleiding maken de seminaristen kennis met de diverse pastorale werkvelden (bv. parochie-, ziekenhuis- en gevangenispastoraal ...).

In de priesteropleiding is ook aandacht voor **preventie van seksueel misbruik** en de beleidslijnen van de Belgische bisschoppen daarover in het document 'Van taboe naar preventie' (2014). In conferenties van vormingsverantwoordelijken of externe experten wordt die aandacht doorgetrokken.

4 seminaries in België:

- Leuven
- Namen
- Redemptoris Mater Mechelen-Brussel
- Redemptoris Mater Namen

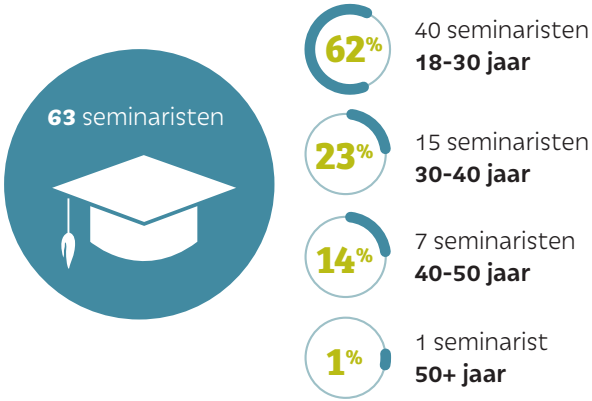

Vorming binnen de bisdommen

In elk bisdom bestaat er een vormingscentrum of 'Hoger Instituut' dat mensen opleidt tot godsdienstleraar, pastorale werker, parochieassistent of diaken. De theologische vakken en seminaries staan ook open voor al wie op zoek is naar verdieping van het christelijke geloof.

Aantal studenten aan het **Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen** (academiejaar 2018-19)

Antwerpen	110
Brugge	52
Gent	121
Hasselt	72
Luik	120
Mechelen-Brussel	139
Namen	109
Doornik	224
TOTAAL	**947**

Ik begon de opleiding om mij meer te verdiepen in het christelijk geloof. Maar het bracht me veel meer dan dat. Ik leerde bijvoorbeeld hoe ik onbevangen kan luisteren in een pastoraal gesprek of hoe ik authentiek kan getuigen van mijn geloof. Wanneer ik vroeger naar vacatures keek, keek ik vooral naar de sociale sector (ik ben pedagoge van opleiding). Door de opleiding ontdekte ik dat mijn roeping in het pastorale werkveld ligt.

Gwendoline Lebbe
Cursist in de opleiding pastoraal werk in het aartsbisdom

PASTORALE OPLEIDINGEN

39

DIAKENS in opleiding

287

PASTORAAL WERK(ST)ERS

in opleiding

Permanente vorming

In **Vlaanderen** wordt de voortgezette vorming verzorgd door CCV ('Centrum voor Christelijk Vormingswerk'). CCV wordt gesubsidieerd door de Vlaamse Overheid als landelijk gespecialiseerde instelling rond het thema zingeving.

CCV biedt ook vormingsprogramma's aan waarin het brede publiek kennis kan maken met het geloof en de christelijke traditie.

4.539 deelnemers aan CCV-vormingen

50 personeelsleden (36 vrouwen, 14 mannen)

In **Brussel en Wallonië** wordt de voortgezette vorming aangeboden door de diocesane 'Instituten voor Theologische Vorming' en de diocesane vormingsdiensten.

463 deelnemers

Bisdom bij de **Krijgsmacht**

De katholieke aalmoezeniersdienst maakt binnen Defensie deel uit van de Dienst voor Religieuze en Morele Bijstand (DRMB). Ook de protestantse, Israëlitische en islamitische aalmoezeniers en de morele consulenten maken deel ervan uit. De Dienst voor Religieuze en Morele Bijstand werkt in overleg met het centrum voor crisispsychologie, de psychologen en sociale dienst binnen Defensie.

De katholieke aalmoezeniersdienst verleent religieuze en morele bijstand aan de militairen en de burgers werkzaam binnen Defensie en aan hun families. Ook veteranen kunnen een beroep erop doen.

Op laagdrempelige wijze zijn de aalmoezeniers pastoraal actief in de kazernes en op de basissen in België, tijdens oefeningen en trainingen in binnen- en buitenland, en tijdens operationele zendingen in het buitenland.

9 katholieke aalmoezeniers

2.000 bereikte mensen per week

Bisdom bij de Krijgsmacht
Diocèse aux Forces Armées

Buitenlandse missies: inzet in het kader van UNO, NATO en de West-Europese Unie.
Marine: ondersteuning van bemanning tijdens reddingsoperaties van vluchtelingen en controle op mensen- en wapensmokkel; aanwezigheid bij vluchtelingen.
Luchtcomponent: begeleiding piloten tijdens operationele inzet, vooral rond ethische vragen.
Landcomponent: religieuze en morele bijstand aan militairen op missie.

Binnenlandse missies: bezoek en opvolging van militairen ingezet bij Operatie Homeland (patrouilles in de steden, bewakingsopdrachten aan luchthavens, stations en gebouwen)

Aalmoezeniers in de gevangenissen

De katholieke gevangenisaalmoezeniers proberen voor de gedetineerden betrouwbare gesprekspartners te zijn. Daarbij gaan ze steeds ervan uit dat de gedetineerde meer is dan de daad die hem of haar met justitie in aanraking deed komen en dat ieder mens waardevol is en met respect behandeld moet worden.

Individuele contacten: aalmoezeniers besteden het grootste deel van hun tijd aan individuele gesprekken met gevangenen. Veel mensen die in hun leven vastgelopen zijn en zich afvragen wat de zin van het leven is, doen op hen een beroep.

Kerkdiensten: eucharistievieringen en woorddiensten

Bijbelgroepen: er zijn gevangenen die Jezus beter willen leren kennen en om een Bijbel vragen. De katholieke aalmoezeniers proberen met mensen achter de tralies een geloofstraject af te leggen waarbij het bidden met een Bijbel (liefst in ieders eigen taal) centraal staat (zie hiernaast).

Individuele materiële noodhulp

Reclasseringshulp: voorbereiding en effectieve nazorg (in overleg met de psychosociale dienst en de directie)

Bijbels voor mensen achter tralies

Tussen Aswoensdag en Pinksteren 2018 verzamelt de Brusselse geloofsgemeenschap Bijbels in zoveel mogelijk talen voor gedetineerden. De inzamelactie klokt af op 1.703 Bijbels in 49 verschillende talen.

41 gevangenisaalmoezeniers
(17 vrouwen, 24 mannen)

50 vrijwilligers
(26 vrouwen, 34 mannen)

Vormselcatechese

45.366 jongeren

volgen catechese in voorbereiding op het vormsel

9.595 catechisten

Bavodag Gent
17 februari 2018

Zowat 3.000 vormelingen, 500 vormselcatechisten en 165 vrijwilligers van het bisdom Gent komen samen voor de jaarlijkse Bavodag, een feestelijke ontmoeting met catechese, zang, spel en gebed.

Het aantal jongeren dat catechese volgt, is groter dan het aantal vormelingen omdat in sommige parochies de vormselcatechese over meerdere jaren wordt gespreid.

© Martine Willems

De Passie in Lier
24 maart 2018

© Jeroen Vanneste

Op de Grote Markt in Lier wordt 'De Passie' opgevoerd, een multimediaal spektakel met muziek, toneel en projecties over de laatste dagen van Jezus en zijn leerlingen. 'De Passie' wordt opgevoerd door meerdere bekende Vlamingen en lokale talenten. De voorstelling lokt 8.000 toeschouwers.

Jongerenpastoraal

De pastoraal met en voor jongeren gebeurt op twee niveaus, enerzijds binnen jeugdbewegingen en anderzijds binnen de daarvoor opgerichte interdiocesane diensten. In Vlaanderen gaat het om **IJD (Interdiocesane Jeugddienst) – Jongerenpastoraal Vlaanderen** en in Franstalig België om **LPJ (Liaison Pastorale de Jeunes).**

Ze fungeren allebei als contactpunt voor al wie begaan is met en zich inzet voor jongerenpastoraal. Daarnaast hebben ze ook een eigen werking (gebedswakes, kampen, bezinningen, concerten, deelname Wereldjongerendagen ...).

Enkele voorbeelden van activiteiten:

- **Jongerenviering:** in verschillende studentensteden organiseert IJD wekelijks of maandelijks jongerenavonden waarbij samen eucharistie gevierd wordt.
- **Fakkeltocht** aan de vooravond van de advent: meer dan 1.000 jongeren komen samen om symbolisch het licht uit te dragen.
- **Abdijweekend:** jongeren ontdekken in de rust en de stilte van een abdij de 'like' van Diegene door wie je nooit 'gedefriend' wordt.
- **Misdienaarsbedevaart:** misdienaars en hun begeleiders van over de hele wereld trekken richting Rome voor een internationale ontmoeting met de paus. IJD voorziet telkens een voorprogramma waarbij ontmoeting, spel en catechese centraal staan.

IJD

Personeelsleden (vte*): 21,6

Vrijwilligers: 1.300

Lokale groepen: 160

Deelnemers: 23.000

**: voltijdsequivalenten*

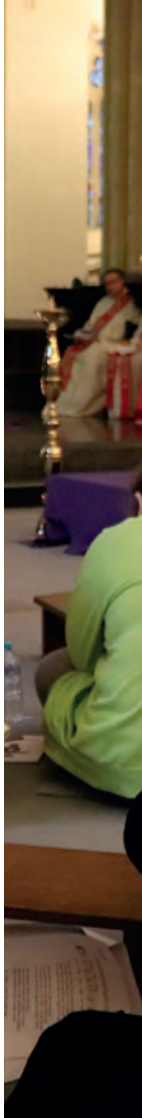

© persdienst bisdom Hasselt

IJD in Rome
19 maart 2018

Annelien Boone, directeur van IJD-Jongerenpastoraal Vlaanderen, neemt in het Vaticaan deel aan de voorbereidende synode over 'Jongeren, geloof en roeping'. Ze mag er op de openingszitting spreken namens de Europese jongeren.

Enkele voorbeelden van activiteiten:

- Jongerenpastoraal Brussel: **bedevaarten** naar Taizé en naar Lourdes
- Jongerenpastoraal Waals-Brabant: **'Paroisses Cup',** een voetbaltornooi tussen parochies. Een sportdag in een christelijke geest die jongeren die ver van de Kerk staan (zoals niet-gelovigen en jongeren uit het Fedasil-centrum van Jodoigne) de kans biedt om jonge christenen te ontmoeten.
- Jongerenpastoraal Henegouwen: **'Pèlerins des maïs',** jaarlijkse jongerenvoettocht van een week. Jongeren uit verschillende parochies komen samen en geven zo een teken van eenheid en hoop.

Pastorale des jeunes

LPJ

Personeelsleden (vte*): 17

Deelnemers: 2.350

**: voltijdsequivalenten*

© Bisdom Doornik

Slot diocesane synode

3 juin 2018

Bisdom Doornik sluit de diocesane synode over families feestelijk af. Twee jaar lang konden gelovigen in het bisdom nadenken en voorstellen doen over thema's van gezinspastoraal.

Jeugdbewegingen

Binnen de brede waaier aan jeugdbewegingen zijn er een aantal die activiteiten aanbieden om jongeren te laten kennismaken met het geloof of hun geloof te verdiepen. Hieronder enkele voorbeelden van jeugdbewegingen en hun geloofsaanbod.

KLJ

Op elk meerdaags (vormings)initiatief is er een moment met een spiritueel of christelijk aanbod ('K-moment')
Eigentijds K-materiaal in het jaarthema voor afdelingen
Ondersteuning van K-verantwoordelijken in de lokale afdelingen
Samenwerkingsverband rond zingeving met KSA

Leden: 23.500
Leiding: 3.300
Personeelsleden: 32

Jeugddienst Don Bosco

Bezinningsmomenten tijdens cursussen
Jongerenbedevaart naar Turijn
Aanbod naar scholen voor begeleiding tijdens bezinningsdagen

Animatoren
op de speelpleinen: 1.100
Vrijwilligers: 130

MEJ Luik

Op de kampen is er elke dag een 'tijd voor God' : gedurende drie kwartier tot een uur krijgen jongeren de kans om na te denken en te vertellen over geloofsthema's.
In de paasnacht komen jongeren uit verschillende parochies samen: een hele nacht lang zijn er spelactiviteiten, deel- en gebedsmomenten ...

Mouvement Eucharistique des Jeunes

Leden: 125
Leiding: 27

Europascouts

Jaarlijkse bedevaart naar Vézelay en Paray-le-Monial
Medewerking aan de diocesane bedevaart van het aartsbisdom Mechelen-Brussel naar Lourdes
Zondagse eucharistie tijdens weekend- of kampactiviteiten

Leden: 1.343
Leiding: 324

© jeugddienst Don Bosco

Kloosterorden
en religieuze congregaties

Het aantal religieuzen in België is de voorbije decennia gedaald. Toch blijft het religieuze of godgewijde leven als een grote boom met vele takken. Er zijn oude orden, die ontstaan zijn in de middeleeuwen, en 'moderne', meer doelgerichte congregaties (onderwijs, ziekenzorg, missie). Er zijn abdijen en kloosters, vaak met bezinningshuizen.

En er zijn seculiere instituten, waarvan de leden een godgewijd leven leiden 'in de wereld'. Wat al deze religieuzen verbindt, is de onvoorwaardelijke liefde voor Christus en zijn Evangelie. Daarnaast zijn er ook leken (oblaten, derdeordelingen, geassocieerden) die met een religieuze gemeenschap meeleven.

© Kerknet

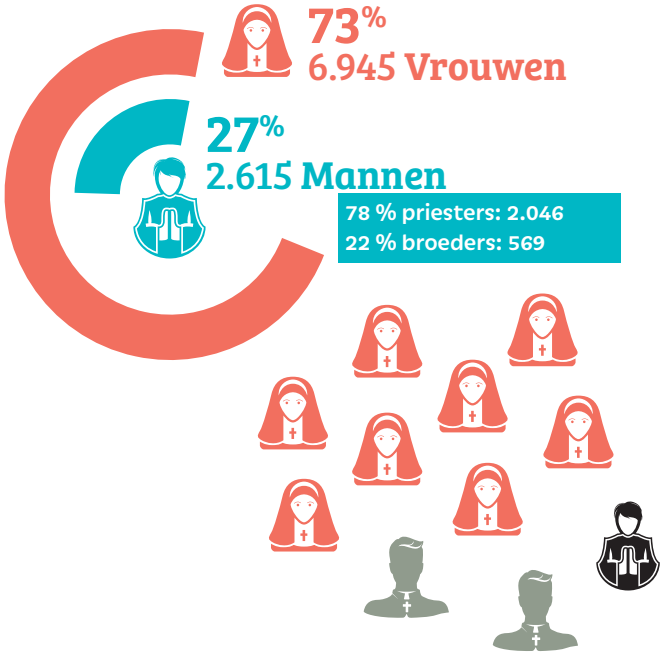

Vrouwelijke religieuzen in Vlaanderen:

Contemplatieve zusters	326
Apostolische zusters	4.122

** cijfers 2017*

Benedictinessen van Hurtebise

19 religieuzen

De gemeenschap van Hurtebise leeft volgens de regel van Sint-Benedictus en tracht God te loven doorheen gebed en werk ('ora et labora'). Vijf keer per dag komen de zusters samen in de kerk voor de gebedstijden. Die staan voor iedereen open: bezoekers en gasten kunnen steeds aansluiten.

Gastvrijheid is een wezenlijk element van het benedictijnse leven.
Dat gebeurt in:

- het gastenverblijf met 37 kamers;
- 5 kluizenaarswoningen: voor gasten die op zoek zijn naar eenzaamheid;
- 'boerderij Pirlot': voor bezinningen van jongerengroepen of jeugdbewegingen.

De groepen die naar de abdij komen, komen niet in eerste instantie voor een expliciet christelijke beleving. Wel zijn ze allen op zoek naar een authentieke manier van leven en naar een spirituele ervaring.

De gemeenschap heeft een uitgebreid jaarprogramma van **retraites, lezingen en conferenties**. Op die manier wil ze bijdragen aan de vandaag zo belangrijke vorming van christenen.

Momenteel sluiten enkele **nieuwe zusters** aan bij de gemeenschap. Hun keuze toont dat het monastieke leven vandaag nog steeds zijn volle betekenis behoudt.

YouFra-jongeren tijdens een engagementsviering in Heuvelland

Minderbroeders-kapucijnen in Vlaanderen

Een van de grootste mannelijke orden ter wereld (ca. 11.000 kapucijnen); tak van de franciscanerorde
Aanwezig in België sinds 1585
Aantal minderbroeders-kapucijnen in Vlaanderen: 36

Twee internationale kloosters: in Antwerpen en in Meersel-Dreef (Noorderkempen); met kapucijnen uit Polen, India, Pakistan en DR Congo

Toekomst voor de franciscaanse spiritualiteit:

- oprichting van een **franciscaans belevingscentrum** in Meersel-Dreef, voor individuele bezoekers, jongeren- of klasgroepen op bezinning, godsdienstleerkrachten en retraitebegeleiders van scholen; 15 gastenkamers
- **Tau:** lezingen, inspiratie- en gezinsdagen om de franciscaanse spiritualiteit te leren kennen en te vertalen naar de samenleving van vandaag
- **Youfra (Young Franciscans)** opgericht in 2012; jongerengemeenschap binnen de katholieke Kerk, die wil leven zoals Franciscus van Assisi het voordeed: aanbod van vormingsmomenten voor jongeren vanaf 12 jaar

Belgische abt-generaal
24 juli 2018

Tijdens het generale kapittel van de norbertijnen verkiezen 120 oversten van de norbertijnen en norbertinessen Jos Wouters van de abdij van Averbode tot abt-generaal van hun orde. Wereldwijd zijn er ongeveer 1.300 norbertijnen en norbertinessen.

Elke dominicaan is gezonden om het Evangelie te prediken. Het is zaak om die verkondiging anders te laten klinken, hoorbaar en verstaanbaar, op een manier die echte levens-vreugde uitdrukt.
Of ik dat nu doe in de media (bij de radio- en tv-missen) of in een studentencafé (als studentenpastor), het confronteert me met een echte zoektocht naar betekenis, ondanks de heersende onverschilligheid.

Didier Croonenberghs
Dominicaan

© Sint-Sixtus Westvleteren

Trappisten in België

Van de contemplatieve orden en congregaties in ons land zijn de trappisten wellicht het best bekend.
Dat heeft uiteraard veel te maken met hun **bierproductie**. De benaming 'trappistenbier' is juridisch beschermd en mag alleen gebruikt worden voor bier gebrouwen door trappistenmonniken in hun abdij. Van alle Belgische bieren zijn er zes die de naam 'trappist' mogen dragen: Achel, Chimay, Orval, Rochefort, Westmalle en Westvleteren. Enkel deze zes bieren worden gebrouwen binnen de muren van een trappistenabdij.

De meeste abdijen brouwen in eerste instantie om in eigen behoeften te voorzien. De winsten worden aangewend voor sociale doelen en ter ondersteuning van mensen in nood.
Nog anderen beschouwen het creëren van directe en indirecte tewerkstelling als deel van hun maatschappelijk engagement.

© Sint-Sixtus Westvleteren

Achel

2 monniken
13 werknemers in dienst van de gemeenschap, de brouwerij en de abdijwinkel
6.303 hectoliter productie brouwerij in 2018

Chimay

15 monniken
35 werknemers gemeenschap en gastenverblijf
65 werknemers kaasmakerij
100 werknemers brouwerij
185.000 hectoliter productie brouwerij in 2018

Orval

14 monniken
20 werknemers gemeenschap en gastenverblijf
47 werknemers brouwerij en kaasmakerij
78.208 hectoliter productie brouwerij in 2018

Naast hun economische activiteit hebben de trappistenabdijen een grote spirituele betekenis. De monniken ontvangen in hun **gastenverblijven** veel mensen die op zoek zijn naar stilte, verdieping en bezinning of naar een intenser gebedsleven. Gasten kunnen in de abdijen steeds aansluiten bij de gebedsmomenten van de monniken (zie ook bij 'Gastenverblijven en bezinningscentra').

© Sint-Sixtus Westvleteren

Rochefort

15 monniken
5 werknemers gemeenschap en gastenverblijf
20 werknemers brouwerij
52.000 hectoliter productie brouwerij in 2018

Westmalle

32 monniken
24 werknemers gemeenschap en gastenverblijf
59 werknemers brouwerij en kaasmakerij
134.000 hectoliter productie brouwerij in 2018

Westvleteren

18 monniken
2 werknemers voor de gemeenschap
5 werknemers brouwerij
6.265 hectoliter productie brouwerij in 2018

Belgische missionarissen in de wereld

295
BELGISCHE MISSIONARISSEN IN DE WERELD

Amerika
117 Belgische missionarissen
♀ 38 vrouwen
♂ 79 mannen

Azië - 31 Belgische missionarissen
♀ 11 vrouwen ♂ 20 mannen

Europa - 71 Belgische missionarissen
♀ 30 vrouwen ♂ 41 mannen

Afrika - 76 Belgische missionarissen
♀ 28 vrouwen ♂ 51 mannen

Buitenlandse religieuzen op missie in België

uit Afrika
71 religieuzen
♀ 47 vrouwen ♂ 24 mannen

uit Azië
18 religieuzen
♀ 13 vrouwen ♂ 5 mannen

uit Amerika
10 religieuzen
♀ 9 vrouwen ♂ 1 mannen

uit Europa
46 religieuzen
♀ 26 vrouwen ♂ 20 mannen

145
BUITENLANDSE MISSIONARISSEN IN BELGIË

Bisschopswijding
2 september 2018

Koen Vanhoutte wordt in de Mechelse Sint-Rombouts-kathedraal tot bisschop gewijd. Hij wordt benoemd tot hulpbisschop van het vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen.

Een plek in de kathedraal
8 juni 2018

© van staeyen interieur architecten

In de voormalige Sint-Janskapel achter de sacristie van de Antwerpse Onze-Lieve-Vrouwekathedraal opent 'De Plek', een onthaal- en ontmoetingsruimte voor kerkgangers, parochianen en toeristen.

Kathedralen

Kerken zijn er allereerst voor de eredienst en de verkondiging van het Evangelie. De geloofsgemeenschap komt er samen voor de viering van de liturgie. Vele kerken behoren ook tot het culturele en historische patrimonium van ons land. Het zijn beschermde monumenten, die bezocht en bewonderd worden door toeristen. In veel steden is de kathedraal, de belangrijkste kerk van elk bisdom en zetel van de bisschop, een toeristische trekpleister.

Aantal bezoekers kathedralen: **2.853.040**

Aantal bezoekers (voor liturgie en toerisme) in 2018

336.515	**Antwerpen:** Onze-Lieve-Vrouwekathedraal
420.000	**Brugge:** Sint-Salvatorskathedraal
800.000	**Brussel:** Sint-Michiels- en Sint-Goedelekathedraal
1.000.050	**Gent:** Sint-Baafskathedraal
28.475	**Hasselt:** Sint-Quintinuskathedraal
83.000	**Mechelen:** Sint-Romboutskathedraal
158.000	**Luik:** Cathédrale Saint-Paul
12.000	**Namen:** Cathédrale Saint-Aubain
15.000	**Doornik:** Cathédrale Notre-Dame
2.853.040	Totaal kathedralen

Andere kerken worden druk bezocht om de kunstschatten die ze bevatten. Uitschieter is de **Onze-Lieve-Vrouwekerk in Brugge**, waar Michelangelo's 'Madonna met Kind' te bewonderen is.

1.110.000 BEZOEKERS

Kerkfabriek kathedraal Antwerpen

Werknemers: 27
Exploitatiebudget: ca. 2 miljoen euro per jaar

Inkomsten:

- 60 % uit toerisme (inkomgeld)
- 20 % uit de verhuur van onroerend goed (18 panden)
- 20 % uit de verkoop van kaarsen

Uitgaven:
60 % voor lonen werknemers

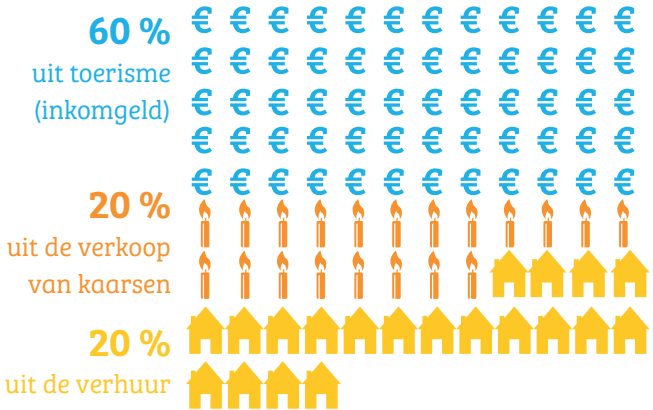

Eén miljoen bezoekers in 2018 ... Wat zij hier komen zoeken en wat hen raakt, schrijven ze in alle wereldtalen neer in ons gastenboek. Of ze vertellen het aan de gedreven leden van onze onthaalploeg en de ijverige kerkbedienden.
Onze kathedraal is een toeristische attractie, maar ook het liturgische hart van het bisdom en de parochiekerk van de stad Gent. Tussen die drie functies zoeken we een evenwicht, met creativiteit, soepelheid en af en toe kordaatheid.

Ludo Collin
Rector Sint-Baafskathedraal Gent

Belangrijkste bedevaartsoorden in België

SCHERPENHEUVEL
802.500 bedevaarders
werknemers: 11 / vrijwilligers: 100

BANNEUX
280.000 bedevaarders
werknemers: 35 / vrijwilligers: 150

BEAURAING
80.000 bedevaarders
werknemers: 11 / vrijwilligers: 80

OOSTAKKER
385.000 bedevaarders
werknemers: 5 / vrijwilligers: 14

Kleinere bedevaartsoorden

Naast de vier grote bedevaartsoorden zijn er in alle Belgische bisdommen nog tal van kleinere en vaak minder bekende devotieplaatsen met een lokale of regionale uitstraling. Soms heeft de kerk van de bedevaartplaats, door de bijzondere geschiedenis en de spirituele en pastorale betekenis, de status gekregen van basiliek.

Enkele namen: de Heilig Bloed basiliek in Brugge, de Pius X-kapel in Moerzeke (graf van de Zalige Priester Poppe), de basiliek van Onze-Lieve-Vrouw van Hanswijk in Mechelen, de basiliek van Onze-Lieve-Vrouw van Troost in Vilvoorde, de kerk van de paters passionisten in Kortrijk (verering van de Zalige Broeder Isidoor), de Virga Jesse basiliek in Hasselt, de Notre-Dame basiliek van Basse-Wavre, het heiligdom van 'L'Enfant Jésus de Prague' in Horion-Hozémont, Moresnet-Chapelle, het heiligdom van de Heilige Rita in Bouge, het bedevaartsoord van de Heilige Mutien-Marie Wiaux in Malonne ...

Buitenland

LOURDES
14.153
geregistreerde Belgische bedevaarders

FATIMA
526
geregistreerde Belgische bedevaarders

SANTIAGO DE COMPOSTELA
2.135
Belgen gingen op bedevaart naar Compostela

Gastenverblijven en bezinningscentra

Vernieuwd gastenverblijf
22 juni 2018

De trappisten van Westmalle openen in de abdij een volledig vernieuwd gastenverblijf met 41 kamers.

Talrijke kloosters, abdijen, bedevaartsoorden en bisdommen beschikken over een gastenverblijf of bezinningscentrum waar individuen en groepen een of meerdere dagen welkom zijn voor stilte, bezinning en gebed.

In vergelijking met het vorige jaarrapport werden voor deze editie beduidend meer gastenverblijven en bezinningscentra bevraagd naar het aantal overnachtingen in 2018.

Totaal België
voor de gecontacteerde centra en abdijen
227.279
overnachtingen

Vlaanderen

Norbertijnenabdij Tongerlo	1.462 overnachtingen
Norbertijnenabdij Postel	4.376 overnachtingen
Ter Dennen, Westmalle	5.270 overnachtingen
Hof Zevenbergen Ranst	5.249 overnachtingen
Abdij trappisten Westmalle	3.705 overnachtingen
Abdij trappistinnen Brecht	2.281 overnachtingen
Abdij trappisten Westvleteren	3.764 overnachtingen
Priorij Klaarland (trappistinnen)	1.333 overnachtingen
Mariagaarde Hoepertingen (annuntiaten)	3.600 overnachtingen
Het Rustpunt Gent (karmelieten)	5.257 overnachtingen

Domein Menas (Broeders van Liefde)	8.306 overnachtingen
La Foresta Vaalbeek (minderbroeders)	19.108 overnachtingen
Centrum Eenheid (focolare)	1.570 overnachtingen
De Pelgrim Scherpenheuvel	2.500 overnachtingen
Abdij benedictijnen Zevenkerken	1.466 overnachtingen
Priorij Loppem (benedictinessen)	2.010 overnachtingen
Monasterium De Wijngaarde Brugge	2.166 overnachtingen
Diocesaan Dienstenhuis Groenhove	3.098 overnachtingen
Sarephta Brugge (karmelieten)	1.700 overnachtingen
Oude Abdij Drongen	4.492 overnachtingen

Totaal Vlaanderen

82.713 overnachtingen

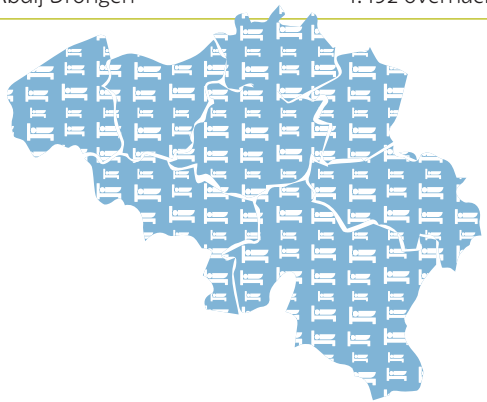

Brussel & Wallonië

Le Bua (maristen)	2.320 overnachtingen
Maison Sainte Marie, Ave-et-Auffe	2.195 overnachtingen
Béatitudes, Thy le Château	2.347 overnachtingen
Onthaalcentrum Beauraing	5.747 overnachtingen
Abdij Bois-Seigneur-Isaac (maronieten)	2.500 overnachtingen
Abdij Brialmont (cisterciënzers)	2.600 overnachtingen
Chaityfontaine, Banneux	6.979 overnachtingen
Maison N.D. du Chant d'Oiseau	10.765 overnachtingen
Karmel Mehagne (Chemin neuf)	1.602 overnachtingen
Klooster Chevetogne	8.335 overnachtingen
Abdij trappisten Chimay	361 overnachtingen
La Diglette, Saint Michel (jezuïeten)	4.081 overnachtingen
Klooster Ermeton (benedictijnen)	3.355 overnachtingen
Farnières (salesianen)	1.653 overnachtingen

Foyer de Charité, Spa	6.569 overnachtingen
Klooster Hurtebise (benedictinessen)	6.205 overnachtingen
La Pairelle (jezuïeten)	16.299 overnachtingen
Abdij Maredsous (benedictijnen)	5.468 overnachtingen
ND de la Justice, Sint-Genesius-Rode	3.961 overnachtingen
Abdij trappisten Orval	12.667 overnachtingen
La Colline de Pénuel	655 overnachtingen
La Margelle, Pesche	1.380 overnachtingen
Priorij Saint-Martin, Scry	94 overnachtingen
Quartier Gallet, La Viale	2.898 overnachtingen
Onthaalcentrum Banneux	25.746 overnachtingen
Saint Jean, Banneux	2.606 overnachtingen
Vzw Synclinal, Humain	72 overnachtingen
Klooster Wavreumont (benedictijnen)	5.088 overnachtingen

Totaal Brussel & Wallonië

144.548 overnachtingen

De Kerk in beweging(en)

De laatste decennia ontstonden binnen de Kerk talloze, zeer diverse bewegingen en organisaties. Vaak werden ze gesticht door leken die zochten naar een actieve beleving van hun geloof.

Tot de bekendste behoren: Sant'Egidio, de Arkgemeenschap, Chemin Neuf, Emmanuel, Encounter Vlaanderen, Vivre et Aimer, Equipes Notre-Dame, Gemeenschap van Christelijk Leven (GCL), Focolare, Mouvement Marial, Jeruzalemgemeenschap, Katholieke Charismatische Vernieuwing, Tibériade-gemeenschap ...

Focolare

650 leden

vrijwilligers: 70 vrouwen, 55 mannen
25 lokale gemeenschappen in België

De Focolarebeweging is een internationale beweging die in 1962 werd erkend door de Kerk. De naam is afkomstig van het Italiaanse woord 'focolare', dat 'vuurhaard' betekent.

Sinds 1990 is **Mariapolis Vita,** het Focolaredorp in Rotselaar (nabij Leuven), het belangrijkste centrum van de beweging in ons land. Er wonen een 60-tal mensen. Gezinnen, mannen, vrouwen, priesters en jongeren proberen er het ideaal van eenheid en broederlijkheid van de beweging te beleven: een plaats van gemeenschappelijk leven die openstaat voor iedereen, christen of niet.

focolare
beweging

De beweging organiseert al meer dan 50 jaar de **Mariapolis-bijeenkomsten**, waar mensen van alle leeftijd, sociale afkomst of overtuiging samenkomen voor enkele dagen van rust en herbronning.

De beweging propageert ook een alternatief economisch model: de **Gemeenschapeconomie**. Dit model volgt de wetten van de vrije markt, maar gaat anders om met winst en stelt de mens centraal. De ondernemer stelt een deel van de winst ter beschikking om vormingsinitiatieven te financieren, arbeidsplaatsen te creëren of mensen uit de armoede te helpen. In België neemt een vijftiental bedrijven actief deel aan het project.

Feest bij Focolare
25 november 2018

Focolare viert de 60ste verjaardag van haar lancering in België.

"Een leven in geloof delen met mensen van andere landen en andere culturen"

Na mijn studies economie en politiek werkte ik in de Filipijnen in een financieel adviesbureau. Maar ik realiseerde me dat geld en succes niet werkelijk gelukkig maken. Door me in te zetten voor anderen ontdekte ik mijn roeping en ben ik me gaan engageren in de Focolarebeweging. 'Opdat allen één zijn' (Johannes 17, 21) zijn in de beweging belangrijke woorden: we willen een leven in geloof delen met mensen van andere landen en andere culturen en zijn ervan overtuigd dat iedereen ertoe kan bijdragen om van de mensheid een grote familie te maken.

Katrina Arago
Actief in de focolarebeweging

Charismatische vernieuwing
Renouveau charismatique

160 groepen over heel België

De charismatische vernieuwing begon in 1967 bij een groepje studenten en professoren aan de Duquesne-universiteit in Pittsburgh. Vandaar verspreidde het zich over de wereld.

De Katholieke Charismatische Vernieuwing (KCV) is een stroming binnen de Kerk die bijzondere aandacht heeft voor de Heilige Geest. De KCV wil enthousiasme en diepgang in de geloofsgemeenschap brengen, zodat ieder – groot en klein – tot een meer persoonlijke relatie met God komt.

De beweging organiseert vormingsdagen, conferenties, retraites ... Binnen de charismatische gebedsgroepen kan ieder vrij zijn of haar bede uiten, zonder formalisme of ritueel. Het zijn plaatsen waar mensen bidden, Bijbellezen, zingen, zich laten leiden door de Geest en met elkaar meeleven.

KCV Vlaanderen

Adem Tocht
Vie Montante

2.501 leden
270 vrijwilligers

Omkadering: vrijwilligers:

Vrouwen: 178
Mannen: 92

Leden:

Vrouwen: 1.605
Mannen: 896

Gesticht in Rome in 1985
Christelijke spiritualiteitsbeweging voor 60-plussers die hun geloof willen delen en verdiepen

De beweging werkt met vier pijlers:

1. Stilstaan bij levens-en zinvragen: hoe staan mensen die met pensioen zijn, als christenen tegenover maatschappelijke uitdagingen en ethische vragen, tegenover Kerk, andere culturen en levensbeschouwingen?
2. In dialoog: in maandelijkse bijeenkomsten delen mensen hun zoeken, hun inzichten en hun ervaringen, in respect voor elkaars aanvoelen en overtuigingen.
3. Door de regelmatige ontmoetingen en door te spreken over wat in hen omgaat, ontstaat er tussen de leden een klimaat van vertrouwen en vriendschap.
4. Solidariteit: vanuit hun overtuiging zetten de leden zich in voor hun familie, een project, hun straat, wijk of parochie.

Armen en minderbedeelden nabij zijn

Enkele voorbeelden

Zottegem:

vzw Ommekaar & Lichtpunt

Ommekaar: winkel met tweedehandskledij en kringloopproducten. Met de opbrengst van de winkel (ong. 8000 euro) worden jaarlijks verschillende projecten rond armoedebestrijding gesteund. In de winkel staan vrijwilligers klaar om mensen te beluisteren en te steunen of door te verwijzen voor verdere hulp.

Lichtpunt: voedselbedeling, drie keer per maand, aan de meest kwetsbare gezinnen van Zottegem (ong. 180 personen). Elke bedeling kost ong. 1500 euro aan voedingsmiddelen die Lichtpunt zelf aankoopt bij plaatselijke handelaren. Daarnaast zijn er ook handelaren uit Zottegem en de Voedselbank die voeding ter beschikking stellen.

Naast de voedselhulp zorgt Lichtpunt, in samenwerking met het Rode Kruis, ook voor vakanties die gratis aangeboden worden aan kinderen van de kwetsbare gezinnen.

70 vrijwilligers

Kerkelijke vzw met de pastoor-deken als voorzitter

vzw Ommekaar & Lichtpunt

Casa Béthanie

Casa Béthanie is een huis met 6 kamers in de voormalige pastorie van de collegiale Saint-Denis-kerk in Luik . Het biedt opvang aan vrouwen zonder vaste verblijfplaats.

Het bijzondere aan Casa Béthanie is dat kwetsbare vrouwen of vrouwen in nood er samenwonen met jonge vrijwilligsters (tussen 20 en 45 jaar): die laatste engageren zich om, naast hun gewone beroepsbezigheden, beschikbaar te zijn voor de anderen vrouwen die in het huis wonen.

In de aanpalende woning woont een gezin dat het project in de voormalige pastorie ondersteunt.

Het eerste idee voor Casa Béthanie ontstond in 2015 binnen de congregatie van de Dochters van Liefde van Vincentius a Paulo, die is toegewijd aan de zorg voor armen. Het huis werd geopend in augustus 2017.

Het bijzondere aan Casa Béthanie is dat kwetsbare vrouwen of vrouwen in nood er samenwonen met jonge vrijwilligsters

Brussel Onthaal – Open Deur (BOOD)
Bruxelles Accueil – Porte Ouverte (BAPO)

Opgericht in 1971, op initiatief van priesters en leken uit het dekenaat Brussel-Centrum
Centrum voor sociale en religieuze informatie

• *Sociale dienst* - 4.359 tussenkomsten in 2018

3 maatschappelijk assistenten. Hier kunnen mensen terecht met hun verhaal en krijgen ze informatie over de verschillende sociale diensten, worden ze doorverwezen voor medische zorgen, douche, winterkleding, nachtopvang of andere vormen van begeleiding. De meeste gingen over vreemdelingenrecht, huisvesting en te grote schuldenlast.

• *Opvang en onthaal* - 4.318 bezoekers in 2018

Hier ontvangt een 10-tal vrijwilligers mensen die zich eenzaam voelen en die op zoek zijn naar een eenvoudig gesprek en wat menselijk contact

• *Centrum voor religieuze informatie*

Hier kan men terecht voor informatie over de buitenlandse christelijke gemeenschappen in Brussel, de eucharistievieringen in vreemde talen, kerken, parochies, biechturen ...

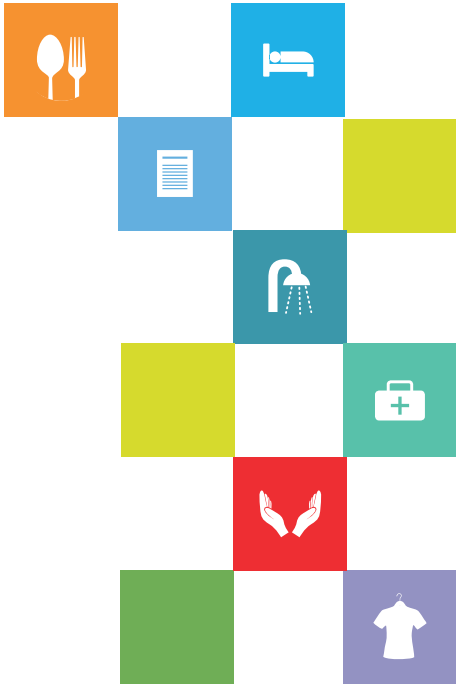

Opvangtehuizen ‘De Fontein’

Geopend door de Belgische Vereniging van de Orde van Malta
In Brussel, Luik en Gent

Daklozen kunnen er terecht voor hygiëne, verzorging, propere kleding en een luisterend oor.

In het centrum in Brussel werken naast 4 betaalde personeelsleden 85 vrijwilligers.

Zestien procent van de daklozen die ‘De Fontein’ ontvangt, zijn Belgen, 35 procent komt uit Oost-Europa en meer dan dertig procent uit Noord-Afrika (vooral uit Marokko en Algerije).

De jaarlijkse werkingskosten voor het huis in Brussel bedragen ongeveer 215.000 euro. De Belgische Vereniging van de Orde van Malta en giften van privépersonen, bedrijven en verenigingen dragen de kosten. ‘De Fontein’ in Brussel ontvangt subsidies van de regionale overheden voor een bedrag van ongeveer 75.000 euro.

De Orde van Malta heeft ook meer dan 600 vrijwilligers die regelmatig langsgaan in ziekenhuizen en homes en die hulpbehoevende mensen thuis bezoeken.

ORDER OF MALTA
BELGIUM

Elk jaar
25.000 bezoekers

7.000 tussenkomsten voor medische zorgen of sociale assistentie

Douches: 18.000
Wasbeurten: 17.000

Vrijwilligers: 85

Diaconie en Solidariteitsorganisaties

Caritas International

Caritas International staat aan de zijde van de meest kwetsbaren voor, tijdens en na een crisissituatie dankzij haar wereldwijde netwerk van 165 organisaties actief in meer dan 200 landen en regio's.

Caritas Catholica Belgica werd in 1932 opgericht door de Belgische bisschoppen, om zo een hele reeks liefdadigheidsinstellingen en -initiatieven samen te brengen. Het Internationaal Hulpbetoon van Caritas Catholica (later Caritas Internationaal Hulpbetoon en nu Caritas International) werd in 1949 opgericht om de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog te helpen.

Caritas International

- helpt slachtoffers van oorlogsgeweld, natuurrampen en armoede in hun eigen land of op de vlucht en werkt mee aan heropbouw- en ontwikkelingsprogramma's
- begeleidt migranten en verdedigt hun recht op materiële, sociale en juridische bijstand in België. Concreet betekent dit: opvang en begeleiding van kwetsbare asielzoekers en vluchtelingen, voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, integratie met focus op huisvesting, begeleiding bij re-integratie en gezinshereniging.

caritas international.be

132
betaalde medewerkers

288
vrijwilligers

7.090.606 €
ontvangen via
giften, legaten en collectes

Broederlijk Delen

Broederlijk Delen is een Vlaamse organisatie voor ontwikkelingssamenwerking die streeft naar een wereld waarin iedereen de kans krijgt om een waardig leven uit te bouwen, waar dan ook. Een wereld waarin iedereen mee is.

Broederlijk Delen ontstond als een noodhulpactie. In de veertigdagentijd van 1961 riepen de Belgische bisschoppen de gelovigen op tot solidariteit met de noodlijdende bevolking in de Kasai, waar hongersnood was uitgebroken. De kerkgangers werden uitgenodigd om hun vasten op een geëngageerde manier te beleven. Wat men uitspaarde door soberheid, kon men 'broederlijk delen'. De respons op de oproep was groot. De band tussen solidariteit en versobering die toen werd gelegd, heeft Broederlijk Delen nooit meer losgelaten. Ze werkt nog steeds door in de vastencampagne die Broederlijk Delen jaarlijks organiseert voor de Vlaamse kerkgemeenschap en waarin wordt opgeroepen tot solidariteit met het Zuiden

Broederlijk Delen steunt een 130-tal organisaties in het Zuiden, in 13 landen. De organisatie start zelf geen projecten op, maar werkt met het talent dat ter plaatse aanwezig is.

Broederlijk Delen
TOT IEDEREEN MEE IS

72
medewerkers in België

17
in de partnerlanden

20.000
vrijwilligers

6.187.018 €
ontvangen via giften, legaten en collectes

Entraide et Fraternité

Entraide et Fraternité is een Belgische katholieke ngo voor ontwikkelingssamenwerking en internationale solidariteit. Via deze ngo betoont de Kerk van België haar solidariteit met mensen die slachtoffer zijn van onrechtvaardige structuren en onwaardige levensomstandigheden.

Net als Broederlijk Delen, is Entraide et Fraternité ontstaan na de oproep van de bisschoppen van België om de bevolking van de Kasaï te helpen bij de dramatische hongersnood in 1961.

Entraide et Fraternité organiseert de jaarlijkse **vastencampagne**:

- sensibilisering voor internationale solidariteit en structuren die leiden tot ongelijkheid;
- geldinzameling bij parochies en christelijke gemeenschappen in Wallonië en Brussel.

Entraide et Fraternité

- heeft in elk bisdom een afdeling die de plaatselijke kerkgemeenschappen begeleidt en ondersteunt op het vlak van diaconie
- steunt financieel partnerorganisaties in 15 landen in Afrika, Azië, Latijns-Amerika en de Caraïben. Het geld dat wordt ingezameld met de vastencampagne laat toe dat mannen en vrouwen in extreme armoede hun levensomstandigheden duurzaam veranderen en kunnen opkomen voor hun meest fundamentele rechten.

ENTRAIDE & FRATERNITE

24,26 vte
betaalde medewerkers

150
vrijwilligers

1.859.025 €
ontvangen via
giften, legaten en collectes

Kerk in Nood – Aide à l'Église en détresse

Kerk in Nood is een internationale katholieke liefdadigheidsorganisatie die zich inzet voor de vervolgde Kerk. Overal waar gelovigen worden vervolgd of verdrukt, probeert Kerk in Nood hen te ondersteunen door informatie, gebed en actie.

Gesticht in 1947 door pater Werenfried van Straaten, norbertijn van Tongerlo, op verzoek van paus Pius XII. De hulpactie richtte zich eerst op priesters die uit het communistische Oost-Europa werden verdreven en op gelovigen met de Duitse nationaliteit. Vanaf 1961 zette pater van Straaten op verzoek van paus Johannes XXIII zich ook in voor pastorale hulp aan de bedreigde Kerk in Latijns-Amerika, Afrika en Azië.

Kerk in Nood

12
betaalde medewerkers

2.354.302 €
ontvangen via Belgische giften en legaten

Kerk in Nood

- helpt priesters en seminaristen in regio's waar gelovigen zo arm zijn dat ze hun lokale Kerk niet kunnen ondersteunen (één op de tien priesters en één op de negen seminaristen wereldwijd);
- steunt zusters die zich in Afrika, Azië, Oost-Europa en Latijns-Amerika bekommeren om wezen, zieken, stervenden en mensen met trauma's;
- is sinds 1979 uitgever en wereldwijde leverancier van de kinderbijbel (51 miljoen exemplaren in 189 talen);
- begeleidt de oprichting van katholieke radio- en televisiestations;
- helpt bij de bouw of de heropbouw van kerken en kloosters;
- verschaft noodhulp bij oorlog, verdrijving, geweld en natuurrampen door de ondersteuning van vluchtelingen en intern ontheemden.

Zieken en ouderen nabij zijn

In voorzieningen voor zieken, ouderen en personen met een handicap is de pastorale zorg toevertrouwd aan pastores, gewijd en niet-gewijd. Pastores zijn werknemers van een voorziening, maar hebben hun zending gekregen van de plaatselijke bisschop.

550 **benoemde pastores in zorgvoorzieningen**

Benoemde pastores worden vaak bijgestaan door vrijwilligers. Ook zij bieden een luisterend oor, helpen met het rondbrengen van de hostie of staan op andere manieren de zieken, ouderen en personen met een handicap bij.

3.778 **vrijwilligers in pastorale ploegen in zorgvoorzieningen**

Daarnaast zijn in de bisdommen ook tal van vrijwillige ziekenbezoekers actief. Zij werken op parochiaal niveau en bezoeken ouderen en zieken bij hen huis of in de voorziening waar ze verblijven.

8.934 **vrijwillige ziekenbezoekers in parochies en pastorale eenheden**

© UZ Leuven

Synode in Rome
10 oktober 2018

© Zenit

Op de bisschoppensynode in Rome vertegenwoordigt Mgr. Jean Kockerols de Bisschoppenconferentie van België. Hij lanceert er de oproep om ook jonge gehuwde mannen toe te laten tot het priesterambt.

Zaligverklaring
8 december 2018

© Tertio RR

In Oran (Algerije) wordt de Antwerpse witte pater Charles Deckers zalig verklaard samen met 18 anderen. Hij werd in 1994 vermoord in Algerije, waar hij leefde en werkte.

147.659
vrijwilligers in de Belgische parochies

Katholiek onderwijs

In opdracht van de bisschoppenconferentie en religieuze congregaties verzorgen twee koepelorganisaties de coördinatie en de ondersteuning van het katholiek onderwijs (scholen, internaten, hogescholen en universiteiten): **Katholiek Onderwijs Vlaanderen** en het 'Secrétariat général de l'enseignement catholique **(SeGEC)**' voor de Frans- en Duitstalige gemeenschap.

Ze behartigen de belangen van hun leden, vertegenwoordigen hen bij de overheid, in de Kerk en in de samenleving, bewaken de kwaliteit en verdiepen de christelijke inspiratie in het onderwijs.

KATHOLIEK ONDERWIJS .VLAANDEREN

ENSEIGNEMENT CATHOLIQUE

Leerlingen hebben interesse voor levensbeschouwelijke thema's, zeker wanneer ze binnen hun leefwereld worden besproken. Zo zijn de religieuze tatoeages van topvoetballers een fantastische manier om in de richting Lichamelijke Opvoeding en Sport over godsbeelden te praten. Binnen mijn vak wil ik de leerlingen laten stilstaan bij de eigen identiteit en cultuur én tegelijk hun wereldbeeld vergroten.
Zo moeten de leerlingen van het zesde jaar zich verdiepen in het huwelijk in de verschillende levensbeschouwingen. Ik hoop dat ze zo kunnen groeien naar respect voor de diversiteit tussen culturen.

Pieter Boeynaems, godsdienstleerkracht
Bernardustechnicum Oudenaarde

Katholiek Onderwijs Vlaanderen

59,6%

gaat naar een
katholieke lagere school

436.065 leerlingen
in het kleuter- en lager onderwijs

71,1%

gaat naar een
katholieke secundaire school

327.514 leerlingen
in het secundair onderwijs

47.812
studenten KU Leuven

76.120
studenten **Hoger onderwijs**
in 10 hogescholen

100.745
cursisten
Volwassenenonderwijs

988.256 **leerlingen, studenten en cursisten in het katholiek onderwijs**

Katholiek onderwijs in de Frans- en Duitstalige gemeenschap

ENSEIGNEMENT CATHOLIQUE

41,5%
gaat naar een
katholieke lagere school

208.532 leerlingen
in het kleuter- en lager onderwijs

59,7%
gaat naar een
katholieke secundaire school

222.698 leerlingen
in het secundair onderwijs

30.925
studenten UCLouvain

53.760
studenten **hogescholen en hoger kunstonderwijs**

20.846
cursisten
volwassenenonderwijs

536.761 **leerlingen, studenten en cursisten in het katholiek onderwijs**

Officieel onderwijs

leerlingen die het vak rooms-katholieke godsdienst volgen

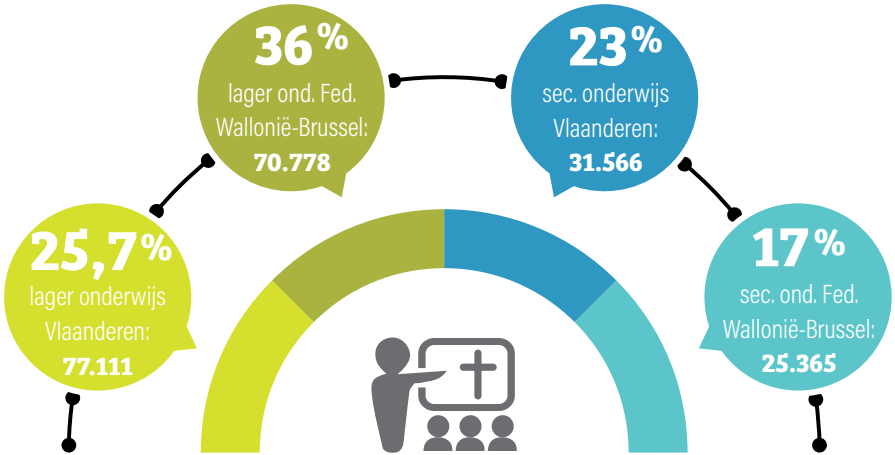

1.399.629

LEERLINGEN

volgen in België het vak katholieke godsdienst

Van **alle leerlingen** in het katholiek en officieel onderwijs (basis en secundair) volgt

70,8 %

het vak rooms-katholieke godsdienst (1.399.629 van de in totaal 1.978.037 leerlingen).

© Tony Dupont

Met ons 'Festival van de Hoop' brengen we bij de start van een nieuw schooljaar honderden leerkrachten, directies en bestuurders samen. Werken aan de christelijke identiteit van onze scholen wordt dan heel tastbaar door getuigenissen, TED-talks, dialoogtafels, muziek en grafiek. Inspireren en verbinden zijn daarbij voor mij sleutelbegrippen. En vertrouwen hebben in de zaadjes van hoop.

Francis Loyens
Bisschoppelijk gedelegeerde voor onderwijs,
bisdom Hasselt

Vicariaat onderwijs

In elk bisdom is er een Vicariaat Onderwijs, bestuurd door een afgevaardigde van de bisschop. Deze vicariaten dragen mee zorg voor de identiteit van het katholiek onderwijs en ondersteunen en bewaken kwaliteitsvol godsdienstonderwijs in alle netten. Daartoe organiseren ze vormingen en bijscholingen

VOOR: directieleden, schoolbesturen, (godsdienst)leerkrachten en onderwijzend personeel

OVER: de christelijke identiteit van de leerkracht, de eigenheid van het katholiek onderwijs, pastoraal op school, rouwbegeleiding, welzijn en preventie, schoolorganisatie ...

9.131 personen volgden in 2018 een vorming van het Vicariaat Onderwijs in de bisdommen

Faculteiten theologie

KU LEUVEN

FACULTEIT THEOLOGIE EN RELIGIEWETENSCHAPPEN

686 studenten

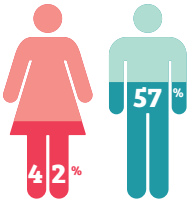

42,5 % - 291 vrouwen
57,5 % - 395 mannen

368 in het Nederlandstalige programma
318 in het Engelstalige programma

38 PROFESSOREN

6 vrouwen
32 mannen

5 priesters
33 leken

UCLouvain

FACULTEIT THEOLOGIE

132 studenten

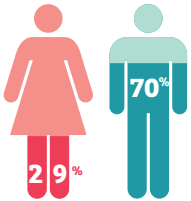

29,5 % - 39 vrouwen
70,5 % - 93 mannen

444 studenten voor een opleiding voor een certificaat van de faculteit
264 vrouwen
180 mannen

16 PROFESSOREN

16 mannen
0 vrouwen
3 priesters
13 leken

Ecokerk

Ecokerk is een door de bisschoppenconferentie opgerichte deelwerking van het Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede (NRV). Ecokerk roept op om te evolueren naar een **klimaatneutrale kerkgemeenschap** en geeft concrete tips voor een duurzame werking van bewegingen, organisaties, parochies en instellingen.

Ecokerk richt zich tot de Vlaamse kerk en alle christelijk geïnspireerde bewegingen en groepen. Er zijn steunpunten in elk bisdom die samenwerken met de diocesane beleidsploegen en diensten zoals het CCV of de pers- en communicatiediensten.

Ecokerk is ook een oecumenisch initiatief en wordt mee gedragen door de Verenigde Protestantse Kerk in België.

Campagne 2018

Met de campagne
'Het klimaat ligt op ons bord.
Kies lokaal' richtte Ecokerk
de focus op landbouw en de
voedselconsumptie als belangrijk
thema in het klimaatdebat.
Het was een uitdieping van een
van de deelthema's van de actie
'Klimaatnetwerk.be - Elke groep
een klimaatplan'.

Ecospiritualiteit

Het belangrijkste referentiedocument voor het werk van Ecokerk is de encycliek Laudato Si': de vraagstukken, verbonden met ecologie, gerechtigheid en vrede vormen één geheel en een 'integrale ecologie' is de sleutel om ze aan te pakken.

Ecokerk heeft een concreet aanbod voor liturgie, bezinning, gesprek en actie. Daarin wordt gemotiveerd tot een ecologische levensstijl en een ethiek van het genoeg, geïnspireerd door de Bijbelse en christelijke bronnen.

Deelname aan maatschappelijk debat en politieke actie

Naar aanleiding van de Klimaattop in Polen schreef Ecokerk aan alle verkozenen en regeringsleden een klimaatoproep. Ecokerk nam deel aan die Klimaattop als lid van de waarnemersdelegatie van CIDSE.

Ecokerk is lid van de Belgische Klimaatcoalitie en werkte mee aan de standpunten van haar politieke werkgroep.

Onthaal van **vluchtelingen**

In de loop van 2018 kregen **150 Syrische vluchtelingen** een humanitair visum om naar België te komen. Dat kaderde in de zogeheten **humanitaire corridor**.

100 van hen werden opgevangen door de verschillende Belgische bisdommen, de overige 50 door de andere erkende erediensten, onder supervisie van Sant'Egidio en Caritas International.

De overkomst en opvang gebeurde op basis van het akkoord dat de staatssecretaris voor Asiel en Migratie en de vertegenwoordigers van alle erkende erediensten in ons land, Sant'Egidio en Caritas International België op 22 november 2017 ondertekenden.

Eigen aan de humanitaire corridor is dat de financiering gebeurde door privé-organisaties en dat er dus geen financiële inbreng was van de Belgische staat en Fedasil. Zoals voorzien in het akkoord werden alle transport- en administratieve kosten, alle kosten voor de huisvesting en het verblijf van de vluchtelingen in België gedragen door de katholieke Kerk en de medeondertekenaars.

Daarom riepen de bisschoppen eind 2017 de gelovigen op dit humanitaire initiatief financieel te steunen via een gift tijdens de **kerstcollecte**. Er werd iets meer dan **480.000 euro** ingezameld.

Dag van de Migrant
14 januari 2018

De bisschoppen van België brengen op verschillende plaatsen een bezoek aan vluchtelingengezinnen en projecten die hen helpen. Op de Werelddag van de Migrant en de Vluchteling vraagt de Kerk aandacht voor een waardige en rechtvaardige opvang en integratie.

De Bisschoppelijke **Commissie voor Diaconie**

In 1998 opgericht door de Bisschoppenconferentie van België.

Overleg tussen bisschoppen en leken die actief zijn in het domein van de diaconie, d.w.z. de dienst aan de wereld. De Bisschoppelijke Commissie bespreekt de pastorale keuzes, vooral inzake de hulp aan asielzoekers, aan mensen die gedwongen worden om te migreren, aan daklozen en mensen zonder papieren.

Leden: Mgr. Jean-Pierre Delville, voorzitter, en Mgr. Luc Van Looy

Experts : Patrick Debucquois (Caritas), Bruno Aerts (Caritas), Lieve Herijgers (Broederlijk Delen), Marie-Françoise Boveroulle (vicariaat Brussel), Mark Butaye (Pro Migrantibus) Axelle Fischer (Entraide et Fraternite), Baudouin Van Overstraeten (JRS).

Justice et Paix

In 1967 opgericht door de Bisschoppenconferentie van België.

Doel: burgers en politici bewustmaken van conflictsituaties en hen aanmoedigen om actief mee te werken aan vrede en rechtvaardigheid. Ze doet dat door sensibiliseringscampagnes naar het grote publiek, naar leerkrachten, verenigingen en politieke verantwoordelijken.

Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede (NRV)

Het Netwerk Rechtvaardigheid & Vrede is een netwerk van negen christelijk geïnspireerde solidariteitsorganisaties die werkzaam zijn in de Vlaamse samenleving.

Het netwerk is gegrond in de traditie van het sociaal denken van de katholieke Kerk, en zet zich in voor menselijke waardigheid, rechtvaardige maatschappelijke verhoudingen, integrale ecologie en geweldloos verzet tegen alle vormen van uitsluiting.

Wereldwijd zijn er ongeveer 160 commissies Rechtvaardigheid en Vrede actief. Het NRV vormt samen met 'Justice et Paix' de Belgische schakel in dit wereldwijde netwerk.

Lidorganisaties:

Broederlijk Delen

Caritas Vlaanderen

Caritas International

Missio

ORBIT

Pax Christi Vlaanderen

Present Caritas Vrijwilligerswerk

Welzijnsschakels

Welzijnszorg

Katholieke media

CathoBel

Cathobel
29.000
unieke bezoekers / maand

Dimanche

Dimanche
39.200
lezers / jaar

Cathobel & Dimanche

12 betaalde medewerkers
12 vrijwilligers

Kerknet
140.000 unieke bezoekers / maand
5 betaalde medewerkers
200 vrijwilligers

Kerk & leven
460.000 lezers / week
61 betaalde medewerkers
duizenden vrijwilligers

RCF
150.000 luisteraars / dag
8 betaalde medewerkers
50 vrijwilligers

'Il était une foi' (RTBF)
radio : 35.000 luisteraars / uitzending
TV : 30.000 kijkers / uitzending

TV-MIS: 150.000 kijkers
RADIOMIS: 50.000 luisteraars

Journalist zijn bij Cathobel, dat is ook:
- opmerkelijke initiatieven bekend maken,
- inspirerende getuigenissen delen,
- inzet en engagement in de kijker zetten,
- ervan getuigen dat ieder, op zijn of haar manier, van goede wil is,
- met een nieuwsgierige blik verder kijken dan de uiterlijke schijn.

Angélique Tasiaux
Multimediajournalist, Cathobel

Tertio
6.500 lezers / week
8 betaalde medewerkers
39 freelancers

Radio Maria
100.000 luisteraars / dag
7 betaalde medewerkers
124 vrijwilligers

KTO (België)
100.000 kijkers / dag
1 betaalde medewerker
8 vrijwilligers

VRT
tv-mis: 55.000 kijkers
Eurovisiemis: 52.000 kijkers
Urbi & orbi: 108.000 kijkers

Over **seksueel misbruik**

Opvangpunten

In 2012 beslisten de bisschoppen en hogere oversten om opvangpunten op te richten waar slachtoffers van seksueel misbruik zich konden melden. Het doel was om hen een vorm van herstel te bieden voor verjaarde feiten.

Er zijn **10 opvangpunten:** een voor elk bisdom en twee voor de religieuze congregaties (een Nederlandstalig en een Franstalig). Bij deze opvangpunten kan iedereen terecht voor melding, erkenning, herstel, een klacht, een luisterend oor of een persoonlijk gesprek. Dit kan via e-mail of telefonisch via het centrale infopunt.

De opvangpunten werken in vertrouwen en zullen aan de melder duidelijk maken hoe aan de melding gevolg wordt gegeven. Een opvangpunt kan ook doorverwijzen naar een arts, psycholoog, jurist, welzijnswerker of justitie. Voor recente feiten worden slachtoffers vanuit het opvangpunt geholpen om melding te doen bij de gerechtelijke instanties. Als slachtoffers dit niet wensen te doen, worden de feiten gemeld door het opvangpunt zonder vermelding van de naam van het slachtoffer. Bij een opvangpunt kan men ook gewoon advies vragen.

Een coördinatiedienst verzekert de goede werking van de opvangpunten.
Bij de opvangpunten hebben zich in 2018 **26 mensen gemeld**.

Raad van Toezicht

Een voormalige dader van seksueel misbruik kan in geen geval nog worden ingezet in een pastoraal werkveld met kinderen of jongeren. Bij de vraag in welke andere werkvelden een voormalige dader nog kan worden ingezet, laat de kerkelijke overheid zich adviseren door de expertise van de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht werd in 2014 opgericht met het oog op een coherent beleid onder alle bisdommen inzake de opvolging van daders van seksueel misbruik.

Er zijn twee Raden van Toezicht in België:

- één voor de Franstalige bisdommen en congregaties,
- één voor de Nederlandstalige bisdommen en congregaties.

De leden beschikken over diverse professionele en maatschappelijke competenties, zoals o.a. forensische psychiatrie, burgerlijk en kerkelijk recht, preventie en behandeling van misbruik.

De bisschoppen en hogere oversten verbinden zich ertoe alle nieuwe en lopende dossiers betreffende daders aan de Raad van Toezicht voor te leggen met het oog op de nog te nemen beslissingen. Daarnaast kunnen zij ook reeds behandelde dossiers aan de Raad van Toezicht voorleggen met het oog op een mogelijke aanpassing of verbetering van de reeds genomen beslissingen.

Oecumene en **interlevensbeschouwelijke** dialoog

Oecumene is het werken aan een goede verstandhouding tussen de verschillende christelijke Kerken. De relaties met de joden, moslims en vrijzinnigen vallen onder de interreligieuze of interlevensbeschouwelijke dialoog. De katholieke Kerk neemt daarvoor eigen initiatieven en werkt ook actief aan door de overheid opgerichte overlegplatformen.

© Antwerpse Raad van Kerken

Oecumene

In 1990 werd het **Overleg van Christelijke Kerken in België** opgericht door het Centraal Comité van de Anglicaanse Eredienst in België, de Bisschoppenconferentie van België, de Synodale Raad van de Verenigde Protestantse Kerk in België en de Orthodoxe Kerk in België.

Het gaat om een gestructureerd platform voor gesprek en ontmoeting tussen gedelegeerden die door hun Kerk afgevaardigd zijn. De gemeenschappelijke dooperkenning, de gemengde huwelijken en gezamenlijke houding tegenover de burgerlijke instanties is er aan de orde.

Om de twee jaar worden het voorzitterschap en het secretariaat waargenomen door een andere Kerk.

De **Katholieke Nationale Commissie voor Oecumene,** door de bisschoppenconferentie opgericht in 1967, wil de samenwerking met de andere christelijke Kerken bevorderen. Zij heeft daarbij o.a. aandacht voor de Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen en organiseert ook jaarlijks een oecumenische studie- en ontmoetingsdag. De oecumene op plaatselijk vlak en wereldwijd en de samenwerking binnen het Overleg van Christelijke Kerken behoren tot haar aandachtspunten.

Daarnaast zijn er aparte commissies die actief werken aan de individuele relaties met de anglicanen, protestanten en orthodoxen, en met de joodse wereld. Binnen elk bisdom is er een **diocesane commissie voor oecumene**, zoals bijvoorbeeld de Antwerpse Raad van Kerken, die op lokaal vlak werk maakt van een goede verstandhouding tussen de verschillende christelijke kerken.

Interlevensbeschouwelijke dialoog

Federaal niveau

Na de aanslagen van 13 november 2015 in Parijs en 22 maart 2016 in ons land beslisten premier Charles Michel en justitieminister Koen Geens om met een zekere regelmaat de vertegenwoordigers van de 6 erkende godsdiensten en de vrijzinnigheid voor overleg samen te brengen.
De twee eerste bijeenkomsten waren gewijd aan de strijd tegen het terrorisme en de radicalisering.

In mei 2017 beslisten alle betrokken partijen om voortaan twee keer per jaar samen te komen voor overleg. Daarnaast kan de raad ook in crisissituaties bijeengeroepen worden.

In 2018 verbonden de vertegenwoordigers van alle erkende erediensten en levensbeschouwingen zich ertoe om te streven naar meer transparantie in verband met mogelijke buitenlandse financiering.

Ze publiceerden eveneens een gemeenschappelijke verklaring waarin ze pleiten voor de naleving en bescherming van de mensenrechten, de vrije meningsuiting, de gewetens- en godsdienstvrijheid en de scheiding van Kerk en staat.

De Bisschoppenconferentie van België benoemt in 2018 de paters Paul Abou Naoum en Thomas Hendrikus tot hun afgevaardigden voor de relaties met de moslims.

Ze krijgen de opdracht de moslimwereld beter te leren kennen en contacten te onderhouden met moslims om de bisschoppen te informeren en hen te adviseren.

Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD)

Sinds 2014 ontmoeten vertegenwoordigers van de erkende erediensten en het vrijzinnig humanisme elkaar geregeld voor overleg in de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD) over diverse aspecten van beleid en samenleving. Op 2 juni 2017 hebben de leden van de VILD een charter ondertekend en is er een overlegplatform geïnstalleerd tussen de erkende levensbeschouwingen en de Vlaamse overheid.

De VILD hield zich in 2018 bezig met de problematiek van armoede, vluchtelingen, de erkenning van plaatselijke geloofsgemeenschappen en spirituele zorg in de gezondheidszorg.
Al deze onderwerpen werden onder de aandacht van de Vlaamse overheid gebracht door middel van een Memorandum en via gerichte brieven en overleg.

Bezoek Auschwitz
26 april 2018

Op uitnodiging van minister-president Rudy Demotte van de Franse Gemeenschapsregering gaat een groep van 120 christenen, joden, moslims en vrijzinnigen naar Auschwitz voor een dag van stilte en herinnering.

Index

aalmoezeniers: 22, 28, 29, 68

bedevaartsoorden: 51, 52

bedienaars van de eredienst: 23

bisschoppenconferentie: 76, 80, 85, 88

Bisdom bij de Krijgsmacht: 28

bisdommen: 9, 14, **21**

buitenlandse katholieken: **13**, 23, 46

catechese: 30

diakens: 20

ecologie: 76, 77

gastenverblijven - bezinningscentra: 53, 54, 55

gevangenissen: 29

interdiocesane werking: 9

interlevensbeschouwelijke dialoog: 87, 89, 90, 91

jeugdbewegingen: 36, 37

jongerenpastoraal: 32, 34, 36, 37

kathedralen: 48, 49, 50

kerkgebouwen: 15

leken: 22

media: 82, 83, 84

missionarissen: 46

nietigverklaring kerkelijk huwelijk: 17

nieuwe bewegingen: 56, 57, 58, 59

oecumene: 87, 88

onderwijs: 70, 71, 72, 73, 74, 75

opleidingen (diaken, pastoraal werk): 25, 26, 27

parochieassistenten: 8, 9, 22, 23

parochies: 9, **14**, 69

priesters: **18**, 19, 24

religieuzen: 19, 38, **39**, 40, 41, 46, 54, 55

sacramenten: 16

seksueel misbruik: 85, 86

seminaries: 24

solidariteit: 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 80, 81

trappisten: 43, 44, 45

uitschrijvingen doopregister: 17

universiteiten: 71, 72, **75**

vluchtelingen: 64, **78**, 79

vormsel: 16, 30

vrouwen: 8, 9

zorgvoorzieningen: 9, **68**

© Vicariaat Waals-Brabant

Licap Halewijn nv
Guimardstraat 1 • 1040 Brussel
D/2019/0279/025
ISBN 978-94-6196-191-4

Verantwoordelijke uitgever:
Mgr. Herman Cosijns
Guimardstraat 1
1040 Brussel

9 789461 961914